

FINNMARK OG FINNMARK STATSADVOKATEMBETER

Politimesteren i Finnmark
Rådhusvingen 1
9917 Kirkenes

Deres ref.:

Vår ref.:
201901379LF

Dato:
11. desember 2019

INSPEKSJON AV FINNMARK POLITIDISTRIKT 2019

1. Bakgrunn og formål:

Finnmark politidistrikt ble sist inspisert av statsadvokatene i november 2018, se inspeksjonsrapport av 29. november 2018.

Det vises til Riksadvokatens mål og prioriteringer for straffesaksbehandlingen i 2019 – politiet og statsadvokatene, punkt VI, med videre henvisninger til riksadvokatens brev av 21. desember 2018 med føringer for fagledelsen i 2019.

I sistnevnte brev understrekes viktigheten av at politidistriktene retter oppmerksomhet mot oppfølging av saker med tilrettelagte avhør, særlig politiets arbeid etter at første tilrettelagte avhør er gjennomført. Statsadvokatene er herunder bedt om, i samarbeid med politiet, å kartlegge situasjonen i politidistriktene samt utarbeide forslag til tiltak for å sikre best mulig gjennomføring av målrettet og god etterforskning i denne type saker med god effektivitet.

For det andre er statsadvokatene bedt om å ha særlig oppmerksomhet mot politidistriktenes Felles straffesaksinntak (FSI). FSI skal være et kvalitetstiltak, ikke minst knyttet opp til tilstedeværende etterforskningsledelse i initialfasen. Statsadvokatene bør kontrollere at straffesaker ikke blir avgjort for raskt dersom det foreligger gode grunner til videre etterforskning. Særlig bør en være på vakt mot at saker blir nedsubsumert eller henlagt for å få til en rask avgjørelse for å tilfredsstille "produksjonskrav".

For det tredje er statsadvokatene bedt om å påse at opplæringen om, og rutiner for, underretning om saksavgjørelse og håndtering av klagesaker er tilfredsstillende slik at klageberettigede kan få sin klage realitetsvurdert av overordnet instans. Ansvar for opplæring er forankret hos politimesteren. Statsadvokatene bes i forbindelse med inspeksjon undersøke om rutiner som nevnt er hensiktsmessige, og redegjøre for dette i sine inspeksjonsrapporter.

Riksadvokaten har atter minnet om statsadvokatenes generelle ansvar for å følge opp saksbehandlingstid, restanser og kvaliteten ved politiets etterforskning og påtaleavgjørelser. Likeledes understrekes ansvaret for å føre tilsyn med at politiet holder et riktig reaksjonsnivå ved påtaleavgjørelser og påstander for domstolene, samt kvalitetskontroll av politidistriktets

rutiner for straffesaksbehandlingen (systemkontroll) og et utvalg av enkeltsaker. Det forutsettes at statsadvokatene holder seg godt orientert om utviklingstrekk ved behandlingen av straffesakene i det enkelte politidistrikt, slik at fagledelsen tilpasses lokale behov.

2. Planlegging og gjennomføring:

Politimesteren ble ved brev av 11. juni 2019 varslet om årets inspeksjon og datoer for gjennomføring av denne. Ved nytt brev av 24. oktober d.å. ble en av møtedatoene endret. Politimesteren er orientert om bakgrunn og formål for inspeksjonen, jf foran om dette, og om hvordan statsadvokatene ønsket å gjennomføre denne.

Når det gjelder statsadvokatenes generelle ansvar for å følge opp saksbehandlingstid, restanser og kvaliteten ved politiets etterforskning og påtaleavgjørelser, legger statsadvokatene til grunn at vi har tilfredsstillende kontroll gjennom den daglige håndteringen av straffesaker, gjennom løpende rapporteringer og regelmessige dialog med politidistriktet. Dette generelle ansvaret er slik tonet ned under årets inspeksjon.

Statsadvokatene viser videre til Riksadvokatens presiseringer om at eventuelle påviste avvik fra inspeksjonene ved behov skal følges opp med instruksjon, veiledning og kompetansehevende tiltak.

Med dette som utgangspunkt, ble inspeksjonen gjennomført slik:

<u>Onsdag 13. nov.</u>	<u>Møte pr videokonferanse:</u>
08.30 – 10.00	Møte med politimesteren og visepolitimesteren
10.00 – 11.00	Møte med lederen for felles påtaleenhet.
12.00 – 13.00	Møte med lederen for FEFE m/lederteam.
13.30 – 14.30	Møte med lederen for og fast jurist for FSI
<u>Torsdag 28. nov.</u>	<u>Finnmark politidistrikt, Kirkenes:</u>
09.00 – 10.00:	Møte med politimester og visepolitimester
10.00 – 12.00:	Felles møte med leder for felles påtaleenhet m/lederteam, leder for FEFE m/lederteam og leder for FSI og fast jurist for FSI.
13.00 – 14.00:	Brief om verserende straffesak
14.00 – 15.30:	Møte med PST

Under møtene den 13. november fikk statsadvokatene en beskrivelse av hvordan politidistriktet organiserer, prioriterer og gjennomfører etterforskningen av straffesaker under de de to første fokusområdene som nevnt. Statsadvokatene ba samme dag politidistriktet om skriftlige innspill til det tredje inspeksjonsmålet, nemlig til hvordan politidistriktet følger opp klagesaker m.v. Dette punktet er ikke besvart.

Statsadvokatene gjennomgikk deretter til sammen 20 straffesaker hvor det var foretatt tilrettelagte avhør (TAVH) og til sammen 65 saker som initialt eller fullstendig har vært håndtert av FSI. Funn fra disse undersøkelsene ble sammenstilt, analysert og deretter gjennomgått og presentert under møtene med politidistriktet den 28. november.

Inspeksjonen ble gjennomført av statsadvokat Torstein Lindquister og førstestatsadvokat Lars Fause.

3. Politidistriktets oppfølging av saker med TAVH, særlig politiets arbeid etter at første tilrettelagte avhør er gjennomført:

a) Metode bak undersøkelsen:

Statsadvokatene har ved hjelp av JUS 801, som viser påtaleavgjorte saker for perioden januar – oktober 2019 og hvor det er foretatt TAVH, valgt ut til sammen 20 straffesaker for kvalitetsgjennomgang. Det ble her valgt ut 10 saker i statistikkgruppen for kroppskrenkelse eller mishandling i nære relasjoner og 10 saker i statistikkgruppene seksuelle overgrep.

Med utgangspunkt i Riksadvokatens føringer for fagledelsen i 2019 som nevnt, hvoretter statsadvokatene skal rette oppmerksomhet mot oppfølging av saker med tilrettelagte avhør, særlig politiets arbeid etter at første tilrettelagte avhør er gjennomført, ble det formulert et kontrollskjema med til sammen 40 spørsmål til gjennomgang for hver enkelt sak. Dette skjemaet var på forhånd drøftet og gjennomgått med politidistriktet.

Det understrekes videre at formålet med denne kvalitetsgjennomgangen har vært kartlegging av situasjonen i politidistriktene samt utarbeidelse av ev. forslag til tiltak. Det ligger atter i undersøkelsens natur at statsadvokatene, under gjennomgangen av sakene har utvist skjønn. For å minske eventuelle feilmarginer, er det slik ikke brukt andre kriterier enn "Ikke tilfredsstillende", "Nøytral" og "Tilfredsstillende". Det er i tillegg – ved behov - gitt skriftlige kommentarer på den enkelte sak.

b) Generelt:

De 20 gjennomgåtte straffesakene var registrert av Finnmark politidistrikt i tiden 3. april 2018 til 23. mai 2019, og deretter (med unntak av en sak) påtaleavgjort i 2019. Som allerede nevnt er 10 saker fra statistikkgruppen for kroppskrenkelse eller mishandling i nære relasjoner og 10 saker fra statistikkgruppen seksuelle overgrep.

Etter manuell beregning fremkommer at politidistriktet i gjennomsnitt brukte 27,5 dager fra registrering av sak til gjennomføring av første TAVH. Det medgikk deretter 115 dager fra første TAVH til påtalevedtak. Til sammen 10 saker var besluttet henlagt. 9 saker var påtaleavgjort med tiltalebeslutning og en sak var fremdeles under etterforsking. Det kan atter nevnes at 3 saker var registrert mottatt >90 dager etter siste gjerning/episode, 14 saker mellom 3 – 90 dager etter siste gjerning/episode og 3 saker <3 dager etter siste gjerning/episode.

c) Sakenes initialfase:

Statsadvokatene fant at det i 19 av sakene var utført etterforskingsskritt i forkant av eller samtidig med TAVH. Det var her gjennomgående foretatt avhør av melder og/eller andre sentrale vitner. I 5 av disse sakene var samtlige vitneavhør foretatt i forkant av første TAVH. I til sammen 7 saker var den siktede avhørt enten i forkant av eller samtidig med første TAVH. Det var atter gjort grundige forberedelser til og herunder tatt flere skritt for å planlegge eller legge til rette for første TAVH.

Også påtalehåndteringen av sakene, herunder forberedelsene til gjennomføring av TAVH, ble gjennomgående vurdert som tilfredsstillende. Det var herunder skrevet gode og godt begrunnede påtegninger i forbindelse med beslutning om TAVH.

Samlet ble alle de 20 sakene vurdert som tilfredsstillende håndtert i den initiale fasen av etterforskningen.

Statsadvokatenes funn viser slik en klar forbedring sammenlignet med tilsvarende funn ved kvalitetsgjennomgangen i 2017, se brev av 22. september 2017.

Fra dette brevet hitsettes som følger:

"Omfanget og kvaliteten på etterforskningen i initialfasen (fra saker med seksuallovbrudd) vurderes som i det alt vesentlige tilfredsstillende. Av de 9 sakene som ble gjennomgått, ble 8 saker vurdert som tilfredsstillende, mens 1 sak fikk en nøytral vurdering. I de tilfeller hvor det ikke var foretatt etterforskning i forkant av tilrettelagt avhør, kan statsadvokatene tiltre disse vurderingene. I de sakene hvor det var gjennomført etterforskingsskritt i initialfasen, var både omfang på etterforskning og kvaliteten på denne i det alt vesentlige tilfredsstillende. I den ene saken som fikk nøytral vurdering, ønsket ikke den fornærmede å medvirke til sakens opplysning. Statsadvokatene fant videre at politiet i det alt vesentlige har tilfredsstillende praksis for fritak for taushetsplikt, oppnevning av verge, innhenting av teledata osv., samt for rekvirering av medisinske undersøkelser."

og

"Omfanget og kvaliteten på etterforskningen i initialfasen (fra saker med kroppskrenkelse og mishandling i nære relasjoner) vurderes som noe varierende. Av de 18 sakene som ble gjennomgått, ble 7 saker vurdert som tilfredsstillende, mens 11 saker fikk nøytral vurdering. I de tilfeller hvor det ikke var foretatt etterforskning i forkant av tilrettelagt avhør, hvilket gjaldt 3 saker, kan statsadvokatene tiltre disse vurderingene. Som et gjennomgående trekk legger statsadvokatene til grunn at politiet har tilfredsstillende praksis på fritak for taushetsplikt, oppnevning av verge, innhenting av teledata osv., samt for rekvirering av medisinske undersøkelser. Et annet gjennomgående trekk er at politiet foretar avhør av melder og i noen grad også avhør av andre sentrale vitner i forkant av eller senest samtidig med tilrettelagt avhør. Dette samme gjelder for avhør av den mistenkte."

Statsadvokatene fant videre at FSI hadde gitt føringer til etterforskningen i til sammen 17 saker. Det ligger i dette at statsadvokatene kun har gjennomgått det som fremkommer BL, ikke hvorvidt det (utenom det som fremkommer i BL) er skrevet etterforskningsplaner i for eksempel Indicia. FSI hadde blant de 17 sakene som nevnt, gitt korte vurderinger og føringer under sakenes initiale fase i 12 saker. I 5 saker ble det funnet mer omfattende etterforskningsplaner. Samlet ble FSI sin håndtering vurdert som tilfredsstillende, herunder ved at plan for etterforskningen gjennomgående ble vurdert som fulgt opp under den videre etterforskningen.

d). Karlegging og vurdering av den videre oppfølging:

Statsadvokatene undersøkte hvorvidt det var foretatt kriminaltekniske undersøkelser, medisinske undersøkelser eller andre typer sporsikring. Det ble her funnet to saker som fikk nøytral vurdering. Dette med hensyn til hvorvidt det var foretatt tilfredsstillende kriminaltekniske undersøkelser på åstedet. Det ble atter funnet fire saker hvor statsadvokatene vurderte at det burde vært foretatt slik undersøkelse, men at dette ikke var gjort. I vurderingen av behovet for medisinske- og andre tekniske undersøkelser, ble dette gjennomgående vurdert som tilfredsstillende håndtert fra politiets side.

Gjennomgangen av vitneavhør og avhør fremstod gjennomgående som tilfredsstillende, herunder når det gjelder vurdering av formalia, belysning av faktums foranledning, det sentralt hendelsesforløp, andre relevante opplysninger og avhørenes konfronterende fase. Statsadvokatene legger til grunn at vitneavhørene i det alt vesentlige holdt høy kvalitet.

Også gjennomgangen av avhør av den siktede, fremstod i det alt vesentlige som tilfredsstillende. Bortsett fra til sammen 7 saker med nøytral vurdering med hensyn til konfronterende spørsmål mellom andre opplysninger i saken (andre forklaringer eller tekniske funn) og siktedes frie forklaring, ble avhørenes ulike faser gjennomgående vurdert som tilfredsstillende.

Statsadvokatene fant videre at politiets bruk av tvangsmidler, hvilket straffebud sakene var etterforsket etter samt formålsstyringen av etterforskningen var tilfredsstillende. Både forsvarer og bistandsadvokat var gitt tilstrekkelig oppfølging i tillegg til at politiadvokatenes påtalevedtak i det alt vesentlige ble vurdert som korrekte.

Den gjennomsnittlige saksbehandlingstiden fra første TAVH til påtalevedtak var som foran nevnt manuelt beregnet til et gjennomsnitt på 115 dager. Av dette kan det nevnes at 4 saker hadde saksbehandlingstid <30 dager, 8 saker mellom 30 – 120 dager og 8 saker >120 dager.

Av de 8 sakene med saksbehandlingstid etter første TAVH på >120 dager, ble 2 saker vurdert som større og mer omfattende, hvilket kan forklare at etterforskningen samlet sett har tatt lengre tid enn normalt. For 5 av sakene med lang saksbehandlingstid, la statsadvokatene til grunn at intensiteten i etterforskningen viste dalende tempo etter at første TAVH var gjennomført. For 4 av disse sakene er det atter notert at sakene har total inaktivitet over 3 måneder. Som eksempel på dette kan nevnes en sak hvor det tok 4 måneder fra TAVH var gjennomført til utskrift av avhøret forelå.

Statsadvokatene legger samlet til grunn at den videre oppfølgingen av etterforskningen og den påtalemessige styringen av etterforskningen er vurdert som tilfredsstillende i 14 saker og nøytralt vurdert i 6 saker. De nøytrale vurderinger skyldes i det alt vesentlige lang saksbehandlingstid som allerede nevnt.

Statsadvokatenes funn viser slik klare forbedring sammenlignet med tilsvarende funn ved kvalitetsgjennomgangen i 2017, se brev av 22. september 2017.

Fra denne rapporten hitsettes i korte trekk at av de til sammen 27 sakene som den gang ble vurdert i kartleggingen av den videre oppfølging, ble 6 saker vurdert som ikke tilfredsstillende håndtert, 9 saker fikk nøytral vurdering mens 12 saker ble vurdert som tilfredsstillende.

Det som den gang ble trukket frem som forbedringspunkter, var i tillegg til saksbehandlingstidens lengde, innholdsmessig kvalitet på avhør av vitner og siktede, kvalitet på sporsikring i tillegg til formålsstyring av etterforskningen. Det vises for øvrig til denne rapporten for enkeltheter.

c) Samlet vurdering:

Samlet og oppsummert har statsadvokatene vurdert de 20 straffesakene slik:

	I	N	T
Omfanget av og kvaliteten på etterforskningen i initialfasen			20
Vurdering av den videre oppfølging		6	14
Vurdering av den påtalemessige oppfølgingen		6	14

I	= Ikke tilfredsstillende
N	= Nøytral vurdering
T	=Tilfredsstillende

Når dette sammenholdes med kvalitetsundersøkelsen for 2017, og hvor tilsvarende score ble benyttet for saker med seksuallovbrudd, kroppskrenkelser og mishandling i nære relasjoner, foreligger klare forbedringer for alle de tre vurderte fokusområder.

Fra statsadvokatenes brev av 22. september 2017, under oppsummeringen, hitsettes til sammenligning som følger:

"Saker som gjelder seksuallovbrudd har i det alt vesentlige tilfredsstillende omfang på etterforskningen og innholdsmessig kvalitet i sakenes initialfase. Som et gjennomgående trekk setter politiet inn tilstrekkelig med ressurser og gir sakene tilstrekkelig høy prioritet i tiden fram til første tilrettelagte avhør. Også den videre oppfølging av etterforskningen fram til påtalevedtak har i det alt vesentlige tilfredsstillende kvalitet. Statsadvokatene har atter funnet den påtalemessige oppfølgingen av disse sakene tilfredsstillende.

Når det gjelder saker med kroppskrenkelse og mishandling i nære relasjoner anses omfanget av og kvaliteten på etterforskningen i initialfasen som varierende, hvilket skyldes at det for de fleste sakene tar for lang tid fra etterforskningens start til første tilrettelagt avhør gjennomføres. Her savnes med andre ord bedre prioriteringer og mer formålsstyring av etterforskningen i sakenes innledende fase. Også kartleggingen og vurderingen av den videre oppfølging viste varierende resultater, hvilket både skyldes flere saker med lang og til dels uakseptabelt lang saksbehandlingstid i tillegg til varierende innholdsmessig kvalitet på avhør og sporsikring. Statsadvokatenes funn samsvarer slik langt på vei politiets egen situasjonsbeskrivelse og vurdering, se foran under punkt 4.

Statsadvokatene fant atter den påtalemessige oppfølgingen av disse sakene å være av varierende kvalitet. Det ble herunder påvist saker med uakseptabelt lang saksbehandlingstid, saker med uriktig subsumsjon under etterforskningsfasen, saker med manglende formålsstyring av etterforskningen og saker med varierende oppfølging av forsvarer og bistandsadvokat".

Samlet, og etter denne kartlegging av situasjonen i Finnmark politidistrikt, finner ikke statsadvokatene grunn til å utarbeide særskilte forslag til tiltak – ut over å be politidistriktet gjennomgå rapporten og se på enkelthetene i kommentarene. Det vises her særlig til det som er påpekt rundt enkelte saker hvor det var påvist dalende tempo og fremdrift i etterforskningen etter at første TAVH er gjennomført.

4. Politidistriktets organisering og drift av FSI i et kvalitetsperspektiv:

a) Metode bak undersøkelsen:

Statsadvokatene mottok i forkant av inspeksjonen en liste fra Finnmark politidistrikt som viste registreringsdato, saksnummer og statistikkgruppe hvor FSI stod oppført som organisatorisk enhet. Fra listen, som viste til sammen 540 saksnummer registrert i tiden 1. juni – 31. oktober d.å., valgte statsadvokatene ut til sammen 20 saker med ukjent gjerningsperson, 20 saker som enten er under etterforskning mot person eller er henlagt mot person. Det ble atter valgt ut 25 saker som er påtaleavgjort med forelegg. Det må til dette innrømmes at utvalget av saker var selektivt, i den forstand at statsadvokatene søkte etter saker hvor det erfaringsmessig kan tenkes å foreligge avvik.

Statsadvokatene tok deretter utgangspunkt i Riksadvokatens føringer for fagledelsen i 2019 som nevnt, hvorefter FSI skal være et kvalitetstiltak, ikke minst knyttet opp til tilstedeværende etterforskningsledelse i initialfasen. Videre at statsadvokatene bør kontrollere at straffesaker ikke blir avgjort for raskt dersom det foreligger gode grunner til videre etterforskning. Særlig bør en være på vakt mot at saker blir nedsubsumert eller henlagt for å få til en rask avgjørelse for å tilfredsstille "produksjonskrav".

Som følge av dette ble hver enkelt sak vurdert opp mot følgende kvalitetsmål:

1. Foreligger korrekt sakskode?
2. Vurdering av FSIs håndtering av saken med hensyn til vurdering, plan og videre oppfølging.
3. Vurdering av forholdet mellom anmeldelse og videre sakshåndtering, herunder av vilkårene etter straffeprosessloven § 224, sakens prioritering og veivalg/etterforskingsspor.
4. Vurdering av den innholdsmessige etterforskingens kvalitet, herunder avhør av vitner, siktede, bruk av tvangsmidler og innhenting av andre relevante opplysninger.
5. Sakens framdrift
6. Foreligger korrekt påtalevedtak, ev. vurdering av forleggenes subsumsjon, grunnlagsbeskrivelse samt botens størrelse?

Det understrekes igjen at formålet med kvalitetsgjennomgangen har vært å kartlegge situasjonen i politidistriktene samt utarbeide ev. forslag til tiltak.

b) Saker håndtert av FSI med ukjent gjerningsperson:

På bakgrunn av sakslisten som foran nevnt, valgte statsadvokatene ut 20 saker som var påtaleavgjort med beslutning om henleggelse grunnet ukjent gjerningsperson. Disse sakene var registrert i perioden 15. juli – 7. oktober 2019.

Etter statsadvokatenes gjennomgang av sakene i BL, vurderes samtlige saker riktig kodet. I følge BL fremgikk det at FSI har vurdert saken og gitt føringer for den videre sakshåndtering og etterforskning i om lag 1/3 av sakene. Statsadvokatene tar her, og for punkt c) og d) under, forbehold om at FSI kan ha gitt føringer og plan for etterforskingen, uten at dette fremkommer av BL.

Statsadvokatene vurderer videre at samtlige saker var korrekt håndtert initialt, deretter undergitt riktig prioritering og videre oppfølging, herunder når det gjelder valg av relevante og tilstrekkelige etterforskingsskritt. Statsadvokatene fant til dette intet negativt å bemerke til

sakenes fremdrift, til hvordan avhør var gjennomført eller til hvordan andre relevante saksopplysninger var innhentet.

Samtlige kontrollerte saker var påtaleavgjort, hvilket igjen fordelte seg slik:

- 3 saker var henlagt idet forholdet ikke er straffbart
- 5 saker var henlagt grunnet ukjent gjerningsperson
- 12 saker var henlagt idet politiet ikke fant rimelig grunn til å undersøke om det foreligger straffbart forhold som forfølges av det offentlige, se strpl. § 224

Statsadvokatene fant ingen avvik mellom sakens opplysninger og begrunnelse for henleggelse. Det ble ikke funnet saker som vurderes nedsubsumert eller henlagt for å få til en rask avgjørelse.

c) Saker håndtert av FSI og som var besluttet henlagt mot gjerningsperson:

På bakgrunn av sakslisten som foran nevnt, valgte statsadvokatene ut 20 saker som var under etterforskning mot person eller påtaleavgjort med beslutning om henleggelse mot person. Disse sakene var registrert i perioden 15. juli – 24. oktober 2019.

Etter statsadvokatenes gjennomgang av sakene i BL, vurderes samtlige saker riktig kodet. I følge BL fremgikk det at FSI har vurdert saken og gitt føringer for den videre sakshåndtering og etterforskning i 12 saker. Statsadvokatene vurderer at samtlige saker var korrekt håndtert initialt og deretter undergitt riktig prioritering og videre oppfølging. Statsadvokatene fant intet negativt å bemerke til sakenes fremdrift, til hvordan avhør var gjennomført eller til hvordan andre relevante saksopplysninger var innhentet.

Status for de kontrollerte sakene fordelte deg slik:

- 5 saker var henlagt idet forholdet ikke er straffbart.
- 7 saker var henlagt på grunn av bevisets stilling.
- 4 saker var henlagt idet politiet ikke fant rimelig grunn til å undersøke om det foreligger straffbart forhold som forfølges av det offentlige, se strpl. § 224.
- 2 saker var avgjort med påtaleunntatelse.
- 2 saker var oversendt til Konfliktråd.
- 2 saker var fremdeles under etterforskning

Statsadvokatene fant ingen avvik mellom sakens opplysninger og begrunnelse for henleggelse. Det ble ikke funnet saker som vurderes nedsubsumert eller henlagt for å få til en rask avgjørelse.

d) Saker håndtert av FSI og som er påtaleavgjort med forelegg eller tiltalebeslutning:

På bakgrunn av sakslisten som foran nevnt, valgte statsadvokatene ut 25 saker som var påtaleavgjort med forelegg. Disse sakene var registrert i perioden 3. juli – 21. oktober. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for disse sakene, fra registrering til påtalevedtak, ble manuelt beregnet til 14,7 dager.

Etter statsadvokatenes gjennomgang av sakene i BL, vurderes samtlige saker riktig kodet. I følge BL fremgikk det at FSI har vurdert saken og gitt føringer for den videre sakshåndtering og etterforskning i 10 saker. Statsadvokatene vurderer at sakene gjennomgående var korrekt håndtert initialt og deretter undergitt riktig prioritering og videre oppfølging.

Statsadvokatene fant intet negativt å bemerke til sakenes fremdrift, til hvordan avhør var gjennomført eller til hvordan andre relevante saksopplysninger var innhentet. Politiet hadde

foretatt avhør av den mistenkte i forkant av påtalevedtak i til sammen 15 saker, hvilket viser en større grundighet i etterforskningen enn for eksempel tilsvarende undersøkelse viste for Troms politidistrikt sin del.

Statsadvokatene fant ingen avvik mellom sak og valg av reaksjonsform, nemlig til at det var utferdiget forelegg. Det var heller intet å bemerke til valg av straffebud, til utforming av grunnlagsbeskrivelse eller til bøtenes størrelse og/eller til utforming av inndragning.

Til sammen 18 forelegg var på undersøkelsestidspunktet vedtatt av den siktede. Av de øvrige 7 sakene som ikke var vedtatt eller oversendt tingrettene til pådømmelse, fant statsadvokatene kun 2 saker hvor ytterligere tiltak, grunnet den tid som var gått, slik som forkynnelse av forelegg m.v., burde vært benyttet. For disse to sakenes del, var forelegg utferdiget i løpet av juli måned, uten at det fremgikk at ytterligere tiltak var iverksatt etter dette.

Det ble ikke funnet saker som vurderes nedsubsumert eller henlagt for å få til rask avgjørelse.

d) Politidistriktets organisering og drift av FSI.

FSI ved Finnmark politidistrikt er i det alt vesentlige bemannet og organisert som tidligere. Det vises følgelig til statsadvokatens inspeksjonsrapport av 29. november 2018, hvorfra følgende hitsettes:

"FSI er organisert under felles enhet for etterretning, forebygging og etterforskning og avsnitt for felles etterforskning og er lokalisert vegg i vegg med operasjonssentralen i Kirkenes. Enheten består av en leder, tre etterforskere, to politiadvokater samt administrativ støtte. I tillegg støttes enheten av personell fra operasjonssentralen. Enheten har aktiv tjeneste på dagtid i uke og helg. Ut over dette har enheten alminnelig beredskap.

Lederen viste til spesialinstruks for straffesaksfordeling og gjorde rede for hvordan FSI utfører sin oppgaveløsning gjennom opprettelse, mottakelse av, fordeling og prioritering av straffesaker, ved å gi etterforskningsstøtte til politipatruljene og ved å gjennomføre egen etterforskning og treffe påtalevedtak i disse sakene.

I korte trekk etterforsker og ferdigstiller FSI alle straffesaker som enten er ferdig etterforsket av politipatruljene på stedet eller som kan ferdigstilles innen 72 timer. Dette gjelder i første rekke straffesaker som enten må henlegges eller kan avgjøres med utferdigelse av forelegg. Lederen av FSI antok at de slik ferdigstiller og treffer påtalevedtak i om lag 45 % av alle straffesakene til politidistriktet.

FSI starter også etterforskning av straffesaker etter eget initiativ eller etter anmodning fra politipatruljene. Lederen trakk herunder frem og beskrev hvordan FSI gir etterforskningsstøtte til politipatruljene gjennom etterforskningsledelse, påtalestyring, opprettelse av ulike straffesaksdokumenter eller koordinering av etterforskningsinnsatsen med politidistriktets øvrige ressurser.

Diskutert hvordan ordningen med FSI fungerer i et kvalitetsperspektiv. Viktige elementer i dette er, som allerede nevnt, etterforskningsledelse og støtte til politipatruljene, fremskutt påtalestyring i sakenes initiale fase samt rask og effektiv koordinering av informasjon og ressurser. FSI bidrar deretter til at saker som rask kan etterforskes og ferdigstilles, får en kvalitativt riktig og god behandling fram til tidlig påtalevedtak. For saker som må undergis ytterligere etterforskning, og som sendes videre til lensmanns- eller politistasjonsdistriktene, bidrar FSI til kvalitetsheving på etterforskningen ved å angi hvordan saken bør prioriteres

samt ved å utarbeide etterforsningsplaner. Lederen fra FSI trakk atter frem at FSI bidrar til å dele og formidle kunnskap og erfaringer innad i politidistriktet på en helt annen måte enn ved gammel organisering av etterforskningsinnsatsen. Det ligger samtidig i dette at FSI til enhver tid har god oversikt over nye straffesaker og dermed over trender og utviklingstrekk i hele politidistriktet."

Det vises videre til tilbakemelding fra Politidirektoratet til politidistriktene av 26. september 2019, Akseptansekriteriene for FSI – PODs tilbakemelding på politidistriktenes rapportering T2, avsnitt Finnmark politidistrikt, hvorfra følgende hitsettes:

"FSI FPD ble i T1 gitt nivå plassering 4. For møte kravene til nivå 5 må det være "planlagt utbedringer og videreutvikling av funksjonen" og det må være "kartlagt risikoer og sårbarhet". Normalt vil det kreves noe tids erfaring og modning av FSI før et slikt nivå møtes. Videre vil det være sentralt å vurdere om og i hvilken grad FSI bidrar til å realisere kriminalitetsforebygging som politiets primærstrategi.

Innledningsvis vil POD i det vesentlige si seg enig i FPD sin vurdering av at FSI synes godt implementert og at utviklingen av FSI er i tråd med overordnede føringer og intensjonene med funksjonen. Hva gjelder "planlagt utbedringer og videreutvikling av funksjonen" har POD merket seg:

- ☐ FSI har fått en rolle i å vurdere når SARA skal gjennomføres, og sørge for at dette delegeres SARA-ansvarlig uten opphold. POD fremhever at dette punktet har en relevans mot forebyggingsstrategien.
- ☐ FSI samhandler med Etterretning, herunder bistår i informasjonsinnhenting og opprettelse av straffesak, monitorerer i samarbeid med Etterretning informasjon (omfatter også tipsmottaket som administreres av FSI), og minner saksmottakende avdeling om behovet for å følge opp i Indicia. Denne samhandlingen vil i alle fall delvis kunne støtte opp under forebyggingsstrategien.

Disse tema kan med fordel omtales i årsrapporten, herunder noen korte merknader om de erfaringer man har gjort seg ved at FSI har fått et større oppgavespenn enn kjerneoppgavene. POD vil også fremheve som positivt at FPD er bevisst behovet for kontinuitet blant personellet, anlegger en systematisk tilnærming til risikovurdering av FSI sin videreutvikling, og at det gjennomføres fire årlige møter hvor temaet er samhandling mellom de seks prioriterte funksjoner.

PPD har i tertialrapporten angitt hvem som deltar i og hva som er agenda på det ukentlige samordningsmøtet. Møtet synes gjennom valg av deltakere og agenda å støtte opp rundt den rollen ("navet") FSI har fått i FPD, og som ble berørt i FPD sin T1-rapport. Det er bra at PPS og tema relevant for tilbakemeldingsmøtene omfattes her. Det er positivt at FSI og påtale har månedlige møter, og fokuserer på kultur, kompetanseheving og det løpende straffesaksarbeidet.

POD tar til etterretning beslutningen om og begrunnelsen for at FPD vil avvente en nærmere instruksfesting av når OPS skal kontakte bakvaktene, jf. problemstillingen POD reiste i T1-tilbakemeldingen.

Selv om FPD synes å ha fått implementert et FSI etter intensjonen og har planlagt for videreutvikling og påstartet et arbeid knyttet til risikovurdering, vil POD vike noe tilbake fra å innplassere FSI FPD på nivå 5. Det vises til det som fremkommer innledningsvis om behovet for modning og at FSI støtter opp under kriminalitetsforebygging som politiets primærstrategi."

Statsadvokatene legger på bakgrunn av de nevnte rapporter, på bakgrunn av de samtaler som er gjennomført under inspeksjonen og på bakgrunn av kvalitetsundersøkelsen til grunn at Finnmark politidistrikt har viet stor oppmerksomhet mot etableringen av FSI. Det må videre legges til grunn at FSI fremstår som godt organisert i tillegg til at det er gitt klare instruks for FSI sitt oppdrag, herunder i forhold til avgrensning til politidistriktets øvrige enheter. Det

må herunder legges til grunn at påtalefaglig etterforskningsledelse synes tilfredsstillende ivare tatt gjennom den etablerte modell.

5. Politidistriktets håndtering av klagesaker:

Statsadvokatene ba politidistriktet i e-post av 13. november d.å. om skriftlig innspill til de spørsmål Riksadvokaten har reist i nevnte brev av 21. desember 2018, herunder til spørsmålet om opplæringen om, og rutiner for underretning om saksavgjørelse og håndtering av klagesaker er tilfredsstillende slik at klageberettigede kan få sin klage realitetsvurdert av overordnet instans. Det ble herunder vist til de føringer som er gitt Riksadvokatens rundskriv nr. 4/2002 og RA brev av 15.11.2018

Idet denne e-posten, tross purringer ikke er besvart, bes det på nytt om skriftlig innspill fra politidistriktets side, se nedenfor om dette.

Så snart dette besvares, vil statsadvokatene gi skriftlig tilbakemelding og ev. lukke årets inspeksjon av Finnmark politidistrikt.

6. Oppsummering:

Som en kort oppsummering av årets sentralt initierte inspeksjonspunkter, legger statsadvokatene følgende til grunn:

1. Politidistriktet retter betydelig oppmerksomhet mot oppfølging av saker med tilrettelagte avhør. Dette gjelder også for etterforskningsfasen etter at tilrettelagt avhør er gjennomført, hvoretter så vel målretting av etterforskning og kvalitet gjennomføres på tilfredsstillende vis frem til påtalevedtak. Statsadvokatene finner ikke grunn til å utarbeide særskilte forslag til tiltak – ut over å be politidistriktet gjennomgå rapporten og se på enkelthetene i kommentarene. Det vises her særlig til det som er påpekt rundt enkelte saker hvor det var påvist dalende tempo etter at første TAVH er gjennomført.
2. Politidistriktets etablering av FSI anses som et kvalitetstiltak hva gjelder etterforskningsledelse og påtalestyring i sakens initialfase, og fram til påtalevedtak for de saker som egner seg for dette. FSI er viet stor oppmerksomhet fra politidistriktets ledelse. Enheten fremstår som godt organisert i tillegg til at det er etablert klare instruksjoner for enhetens oppdrag.
3. På bakgrunn av en konkret sak, har riksadvokaten i brev av 15. november 2018 til statsadvokatembetene og politimestrene bedt om at det påses at opplæringen om, og rutiner for, underretning om saksavgjørelse og håndtering av klagesaker er tilfredsstillende slik at klageberettigede kan få sin klage realitetsvurdert av overordnet instans. Ansvar for opplæring er forankret hos politimesteren. Statsadvokatene bes i forbindelse med inspeksjon undersøke om rutiner som nevnt er hensiktsmessige, og redegjøre for det i sine inspeksjonsrapporter.

Det bes på nytt om et skriftlig innspill til de spørsmål som reises. Det vises herunder til de føringer som er gitt Riksadvokatens rundskriv nr. 4/2002 og RA brev av 15.11.2018. Det skriftlige innspillet bes oversendt til statsadvokatene innen fredag 10. januar 2020.

Det vises for øvrig til kommentarene foran.

Lars Fause
førstestatsadvokat

Gjenpart: Riksadvokaten, postboks 2102 Vika, 0125 Oslo.
Politidirektoratet, postboks 8051 Dep., 0031 Oslo